

4 Verschillende bubbels doorbroken Lucas 19: 1-10

Marcus 7: 24-30; Johannes 4 ; Johannes 3: 1-21; Galaten 3: 26-28

a **opmaat**

Op TV was er een uitzending over hokjesdenken. Het ging als een soort spel. Er waren verschillende groepen uit de maatschappij uitgenodigd: een groep ouderen boven de 60, een groep lichamelijk gehandicapt, en groep LHBTIQIA, een groep joden die omdat het op zaterdag was opgenomen maar met zijn drieën waren, een groep moslims. Daarna kwamen er opmerkingen/vragen en moest iedereen raden op welke groep die vraag/opmerking wel op zou slaan.

- Die zijn niet geschikt voor een baan.
- Die gaan vaak vreemd.
- Die gaan voornamelijk voor het grote geld.
- Die weten zich niet te kleden.

➤ *Wat zouden jullie antwoorden zijn?*

Een neurowetenschapper liet zien dat onze hersens zó werken dat ze eerst mensen op hun uiterlijk beoordelen als 'bekend' en dat vanuit die wetenschap soort dus soort zoekt.

Maar ieder in zijn eigen groep bleek bij nader onderzoek toch last te hebben van dat hokjesdenken van de andere groepen.

- *In hoeverre weet jij wat je buurtgenoten in hun leven van belang vinden?*
- *Welke ervaringen heb je met contacten met leden van andere geloofsgemeenschappen? Hoe ervaar je hun diensten?*
- *Wat zeggen je antwoorden je over de 'bubbel' waar je in leeft?*

b **bijbel**

Inleiding

Wat waren de bubbels waarin men leefde in Jezus' tijd?

In de tijd dat Jezus op aarde rondliep en met de mensen in gesprek raakte bestonden er geen christelijke gemeenten. In de gebieden: Judea, Galilea en Samaria waar hij doorheen trok waren de Romeinse overheersers de baas. Zodra je vriendjes leek te worden met de 'bezetters' was je duidelijk niet te vertrouwen. Overal werd tol geheven om de kas van de Romeinen te spekken (ook de kas van de tollenaars zelf die teveel vroegen). Het joods geloof werd door de Romeinen getolereerd en dat gaf de Romeinen macht over de godsdienstige joodse leiders in Jeruzalem. Geen opstand anders: weg tempel, weg geloofsvrijheid. De Romeinse keizer werd als een godheid in Rome vereerd die stond ook op de munten. Vandaar dat geld wisselen voor de dienst in de tempel nodig was. Je kon geen afbeelding van een andere godheid in de tempel hebben. Het was een maatschappij zoals we die nu nog in landen in Azië tegenkomen: vrouwen gaan met vrouwen om en mannen met mannen. Vrouwen dienen zich te gedragen zoals de man het wil. De vrouw hoorde eerst bij haar familie van geboorte en werd 'gekocht' door de familie van haar echtgenoot waar ze vervolgens bij ging horen. (Ook in ons land zag je daar tot kort geleden nog een rest van. De vrouw ging na het huwelijk de familienaam van haar man voeren).

Vrouwen waren er voor het huis, eten, spinnen, weven en het krijgen van kinderen en verder moesten ze niet te veel leren (Ook in ons land leerden de meeste meisjes tot 1950 vaak niet verder dan de Huishoudschool). Met dit in ons achterhoofd is het heel verrassend om te ontdekken hoe Jezus optreedt en spreekt.

De menigte mort en vindt het maar niets dat Jezus bij zo'n afzetter als een tollenaar naar binnen gaat. Maar Zacheüs verschilt van wat de mensen denken.

Lucas 19: 1-10 (de 'ík' in de eerste zin is Jezus) (GDB vertaling)

- 1 En binnen komend ging hij door Jericho heen.
- 2 En het geschiedde een man, genoemd met de naam Zacheüs; en hij was oppertollenaar, en hij was rijk!
- 3 En *hij* trachtte te zien wie Jezus is, maar vanwege de menigte was hij daar niet toe in staat, omdat hij klein van gestalte was.
- 4 En naar voren rennend klom hij omhoog een moerbeivijgenboom in opdat hij hem zou zien omdat hij via die weg voorbij zou gaan komen.
- 5 En toen hij op die plek aan kwam, keek Jezus omhoog zag hem en zei tot hem:
Zacheüs, haast je, klim omlaag,
want in jouw huis moet ik vandaag verblijven!
- 6 En zich haastend klom hij omlaag en verwelkomde hem met vreugde.
- 7 Allen die het zagen morden zeggend:
Hij ging naar binnen bij een zondig mens om er te logeren!
- 8 En Zacheüs staat en zei tegen de heer:
Zie, de helft van mijn bezittingen, heer, geef ik aan de armen,
En als ik iemand ergens valselijk van beschuldigd heb,
zal ik dat viervoudig herstellen!
- 9 Jezus zei tot hem:
Vandaag is er redding geschied aan dit huis,
omdat ook hij een zoon van Abraham is;
- 10 want de mensenzoon is gekomen om 'te zoeken en te redden wat verloren was'.

- *Waarin verschilt Zacheüs met wat de mensen denken?*
- *Welke taboe doorbreekt Jezus hier? Bij wie zou jij in deze tijd beslist niet thuis willen gaan eten? Zou het iets uithalen als je het wel zou doen? Waarom wel of niet?*

Jezus in gesprek met Syrophenische vrouw

(Marcus 7: 24-30 in het kort naverteld))

Jezus trekt de grens over naar Tyrus. Daar komt een Syrophenische vrouw van Helleense origine op hem af die een, door een demon bezeten, kind heeft. Ze vraagt hem of hij die demon uit wil werpen. Maar Jezus antwoordt: 'Laat toe dat eerst de kinderen verzadigd worden!– want het is niet fraai het brood van de kinderen te nemen en dat naar de hondjes te werpen!'

(Kennelijk werd het joodse volk als 'de kinderen' gezien en werden de anderen als 'honden' bekeken.)

En wat zegt die vrouw? 'Toch wél, heer: ook de hondjes ónder de tafel eten van de kruimels van de kinderen!'

Dan zegt hij tot haar: 'Om dit woord, – ga heen!, de demon is uit je dochter weggegaan!'

- *Wat valt je in dit verhaal op? Hoe wordt hier het hokjesdenken doorbroken?*
- *Jezus stelt eerst dat hij (nog) niet met deze mens te maken heeft. Met welke mensen vind jij dat je niet te maken hebt?*

Inleiding

Verschil in gevoel bij het betreden van een bepaald gebied.

In Jezus' tijd werd het gebied van Samaria beleefd als een gebied waar je als Judeeër en Galileeër met een grote bocht om heen moest lopen. Waarom? Oorspronkelijk bestond Israël uit 12 stammen. Door ruzie splitsten zich die. Tien stammen vestigden zich in het noorden. Deze hadden als hoofdstad Samaria. Maar werden later door de Assyriërs onder de voet gelopen en gedeporteerd. Alleen de arme mensen bleven Samaria wonen. Later werden de twee stammen uit het zuiden met Jeruzalem als hoofdstad door de Babyloniërs gedeporteerd. Maar de Judeeërs werd later toegestaan terug te keren naar Jeruzalem. Toen ze daar de tempel weer opbouwden, wilden de mensen die in het noorden rondom Samaria waren achter gebleven daar óók bij betrokken worden. Ze werden geweigerd en probeerden als reactie daarop de tempelbouw te verhinderen. Sindsdien was er felle vijandschap tussen die van Samaria en Judea en meed men die van Samaria.

- *Bekijk de kaart (op p.49). Hoeveel kilometer liepen mensen om - om Samaria mijdend- van Jeruzalem naar Kana in Galilea te komen?*

Jezus in gesprek met een Samaritaanse vrouw

(Johannes 4: 1-42 in het kort naverteld).

In Johannes 4 lezen we hoe Jezus door Samaria heen trekt en zijn leerlingen naar de stad stuurt om boodschappen te doen. Zelf blijft hij vermoeid bij de bron van Jacob, die zich daar bevond zitten. Hij raakt in gesprek met een Samaritaanse vrouw. Ook dat hoorde eigenlijk niet. Uiteindelijk gaat die vrouw de stad weer in en vertelt wie ze ontmoet heeft en dat ze denkt dat Jezus wel de Messias zou kunnen zijn. Veel Samaritanen gaan dan naar Jezus toe en geloven in hem en vragen hem in de stad te blijven. Jezus blijft er dan twee dagen.

- *In hoeverre beleef je de leerlingen van Jezus hier als hokjesdenkers?*
- *Welke bubbels doorbreekt Jezus hier?*
- *Hoe beleef je die vrouw in dit verhaal?*
- *Welke wijken of gebieden worden door jou gemeden? Waarom mijd je die? Welke gebieden werden door velen na 1945 gemeden?*

Jezus in gesprek met Nicodemus

(Johannes 3: 1-21 in het kort)

Nicodemus is één van de voornaamste van de Judeeërs en farizeeër. Op een nacht gaat hij naar Jezus toe. En zegt:

'Rabbi, we weten dat u als leermeester van Godswege bent gekomen; want niemand kan deze tekenen doen die ú doet, als God niet mét hem is!'

Jezus antwoordt dan:

'Als je niet wedergeboren bent kun je het koningschap van God niet zien!'

Nicodemus vat dat letterlijk op en je hoort hem zeggen:

'Hoe kan ik weer in de buik van mijn moeder kruipen en dan opnieuw geboren worden?'

Jezus antwoordt:

'Als iemand niet geboren wordt uit water en geest, kan hij het rijk van God niet binnen gaan.' (Joh. 3:5b)

Jezus' slotwoorden tot Nicodemus zijn: (Johannes 3: 20-21):

'Want al wie slecht handelt haat het licht en komt niet tot het licht, opdat zijn werken niet aan de kaak worden gesteld. Maar wie doet wat waarachtig is komt tot het licht, opdat van zijn werken openbaar mag worden dat zij in gemeenschap met God zijn bewerkt!'

- *Wat beluister jij in dat antwoord van Jezus aan Nicodemus? Wat betekent voor jou waarachtig handelen?*
- *Waarom zie je dat Nicodemus bang is uit zijn hokje te komen?*

Jezus vertoont steeds 'grensoverschrijdend' gedrag. Gevaarlijk als het volk hem gaat volgen voor hen die de macht willen behouden.

- *Kun je voorbeelden noemen van deze angst bij de machthebbers van nu?*

De bubbels barsten na Pinksteren open

De leerlingen van Jezus kregen -toen ze Jezus niet meer op aarde zagen en eerst niet wisten wat ze doen moesten- opeens de Geest.

De boodschap die Jezus gebracht had moest verder doorgegeven worden. Het ging om aandacht voor het Woord van geloof, hoop en liefde tussen mensen op aarde. En dat Woord vroeg om daden van geloof hoop en liefde. Ze gingen dat woord dan ook uitdragen buiten de grenzen van Judea, Galilea en Samaria. Ze beginnen in de synagogen. Soms vinden ze daar gehoor. Soms niet. Dan gaan ze bij mensen thuis vertellen, bidden en gesprekken voeren. Eén van de mensen die het Woord zo over de aarde gaat verspreiden, heet Paulus. Hij schrijft brieven aan diverse gemeenten die er aan het ontstaan zijn. Onder anderen aan de Galaten. Na zijn laatste bezoek aan die gemeente zijn er andere predikers gekomen die gezegd hebben dat je je -als je Jezus volgde- ook moest laten besnijden en je precies aan de joodse wetten, die in regels vervat waren, moest houden. Paulus had gezegd dat het om de Geest van de wet ging. De apostelen vergaderden er over en besloten dat je je kon laten dopen in plaats van je te laten besnijden. (Hand. 15: 1-30)

In de brief aan de Galaten schijft Paulus dan: **Galaten 3: 26-28**

- 26 Allen immers zijt ge zonen-en-dochters van God door het geloof in Christus Jezus.
- 27 Want gij allen, die tot eenheid met Christus zijt gedoopt zijt bekleed met Christus.
- 28 Daarin is geen Judeeër en geen Helleen, daarin is geen dienstknecht en geen vrije, daarin is geen mannelijk en vrouwelijk; allen immers zijt gij één in Christus Jezus!

De Geest stort zich uit. Met grote kracht komt Gods liefde voor gerechtigheid en vrede de laagten en diepten van deze wereld binnen zetten. Dat woord uitstorten staat er niet voor niets.

De liefde van God komt in de harten van de mensen en geeft de mensen Lev om anders naar anderen te gaan kijken.

En we horen in het Pinksterverhaal dat talloze groepen genoemd worden. In die tijd: Parten, Meden.. romeinen en hier verblijvenden.

- *Wat betekent dat uitstorten van de Geest en dat doorbreken van al die bubbels voor jou?*

c

uit het leven gegrepen

Door je achternaam in een hokje geduwd

In de laatste jaren heeft het algoritme waar de overheid gebruik van maakt, ook pijnlijk duidelijk gemaakt dat hokjesdenken de mensen tot nummers maakt en dat de mens in zijn eigen zijn in relatie tot andere mensen niet meer wordt gezien. Door de belastingdienst werden mensen op hun achternaam geselecteerd als 'mogelijke fraudeurs'.

Soms kun je aan de achternaam van iemand zien waar hij en zijn familie oorspronkelijk vandaan komen. In 1946 besloten mensen dan ook hun achternaam, waar ze zó door in het nauw gebracht waren te laten veranderen. Zo weet ik dat iemand die toen 'Levi' als achternaam had er voor koos om deze te laten veranderen in 'van **V**liet' alleen voor hemzelf was duidelijk dat zijn oorspronkelijke naam er nog wel in zat. Maar nu klonk het lekker Nederlands en zouden zijn kinderen en kleinkinderen geen last meer hebben van zijn naam. Toen ik het destijds hoorde vond ik het heel begrijpelijk en heel verstandig. Maar nu ik iets meer doordrongen begin te zijn van de Geest van Pinksteren besef ik dat het niet zo kan zijn dat taal in onze maatschappij belemmerend blijft werken om een mens als mede-nederlander met eigen capaciteiten te zien.

- *Hoe beleef jij het dat mensen bij sollicitatie vaak al afgewezen worden op hun achternaam nog voor ze gehoord en gezien zijn?*

Taal naar elkaar toe is wezenlijk bij het doorbreken van bubbels. Ook de neuro-wetenschapper aan het eind van de uitzending (zie p.41) toont aan dat er een taal is waardoor onze hersens kunnen leren om de ander anders te gaan zien.

Woorden in de Koran over laster: 'O jullie die geloven, laat een volk niet een ander volk beledigen, het kan zijn dat zij (die beledigd worden) beter zijn dan jullie. En laat vrouwen geen andere vrouwen beledigen, het kan zijn dat zij (de bespotten vrouwen) beter zijn dan zij. Laster elkaar niet, en spreek elkaar niet aan met beledigende bijnamen.' (Koran 49:11).

- *Wat zeggen deze woorden jou?*

d

uit de kunst

- Bekijk de afbeeldingen op p.40 van Aziaten, Europeanen en Afrikanen die verhalen uit de bijbel afbeelden.
- *Wat vertellen deze afbeeldingen je? (meer afbeeldingen te vinden onder: 'Waarom Jezus niet op zichzelf lijkt.' Artikel HP/deTijd 24/03/2016)*
- *Wat zijn wezenlijk de verschillen en wat komt in wezen toch overeen bij die afbeeldingen?*

e

liederen

Uit het Liedboek

L 528 Omdat hij niet ver wil zijn. Geen mens herkent hem.. wees daarom elkaar niets dan liefde schuldig.

L 802 Door de wereld gaat een woord (mensen gaan op pad omdat ze thuis geen vrede hebben)

L 612 Wij komen als geroepen (getekend als kinderen van het licht)

L 647 Voor mensen die naamloos kwetsbaar en weerloos...

L 657 Zolang wij adem halen scheidt gij in ons de kracht...

L 674 O God die op het Pinksterfeest (dat iedereen in eigen taal verstaat)

L 691 De Geest van God waait als een wind (die geweld en kwaad durft tegen gaan)

L 186 Er is geen plaats. Bij het verhaal van Zacheus.

L 188 Bij de Jakobsbron (bij Johannes 4 de Samaritaanse vrouw)

f

groepen

Van te voren: Neem kleine briefjes mee met pennen of viltstiften. En twee 'potten' waarin de briefjes even opgehaald kunnen worden. Een pot genaamd: '**school**' en een pot genaamd '**buurt en leefomgeving**' en een pot '**geloofsomgeving**'.

Deel papiertjes uit en vraag of ze van groepen die ze van school een paar groepen kunnen opschrijven die altijd elkaar opzoeken. Stop die papiertjes in de pot 'school'..

Schrijf nu op welke groepen je in de buurt waarin je woont kunt onderscheiden. Stop die papiertjes in de pot 'buurt- en leefomgeving'.

Schrijf nu op welke ideeën je hebt over andere gelovigen, waar je wel eens over gehoord hebt of die je wel eens ontmoet hebt..

Stop die papiertjes in de pot 'ideeën over geloofsopvattingen'

Pak eerst uit de pot school de briefjes er uit. Leg ze even soort bij soort. Goed zichtbaar in de kring (Er kunnen dezelfde in zitten.)

- *Wat doet het je dat deze groepen (op school/buurt) bestaan?*

- *Wat stoot je van een bepaalde groep af?*
- *Wat trekt je bij een bepaalde groep aan?*
- *Bij welke groep voel je je thuis?*
- *Als je je bij de groepen die hier liggen niet thuis voelt. Zijn er dan mensen bij wie op school wel thuis voelt? Vormen die misschien achteraf bekeken ook een groep?*

Herhaal dit daarna voor de pot met briefjes 'buurt en leefomgeving'
Haal daarna de briefjes uit de pot 'ideeën over geloofsopvattingen' om te ontdekken wat je van verschillende geloofsrichtingen die er bestaan, hebt opgevangen en wat voor ideeën je jezelf er over gevormd hebt.

Ontdek zo dat er bubbels bestaan. En dat ieder een 'eigen bubbel' heeft waarin hij/zij zich op haar/zijn gemak voelt.

In Jezus' tijd was dat niet anders. Gebruik om dat te verduidelijken de inleiding van **b** op p. 41. Vertel daarna het verhaal van de Syro-Phoenicische vrouw. En gebruik de vragen die daar bij staan. (p. 42)

- *Waarom zou dit verhaal niet overeenkomen met het beeld dat vele mensen van Jezus hebben?*
- *Wat vind je sterk van dit verhaal?*

Laat daarna ontdekken dat allerlei volkeren zich ook eigen voorstellingen van Jezus hebben gemaakt (p.40).

- *Wat zijn wezenlijk de verschillen en wat komt in wezen toch overeen bij die afbeeldingen?*

g

kinderen

Het verhaal van Danny en Zacheüs

Danny kwam van school. Vaak moest Danny, omdat zijn vader ziek was aan het eind van de dag naar de groentemarkt om te kijken of daar nog wat restjes goedkoop te koop waren. Maar vandaag hoefde dat niet want zijn moeder had even een baan. Ze moest groenten oogsten buiten de stad. Zodra zijn moeder thuis was zei Danny:

'Mag ik morgen bij Johnny spelen?' 'Bij Johnny van Zacheüs?' 'Ja'.

'Ben je nou helemaal gek!! Bij die afzetter hoor jij niet thuis!!' Daarnet toen ik met die groenten langs kwam moest ik al belasting voor de Romeinen aan die Zacheüs betalen. Maar hij vraagt veel meer en wat hij niet aan de Romeinen moet afdragen stopt hij in zijn eigen zak!! Terwijl hij hier in de straat toch zou moeten weten hoe moeilijk wij aan eten kunnen komen.'

'Maar Johnny kan toch niet helpen wat zijn vader doet!?'

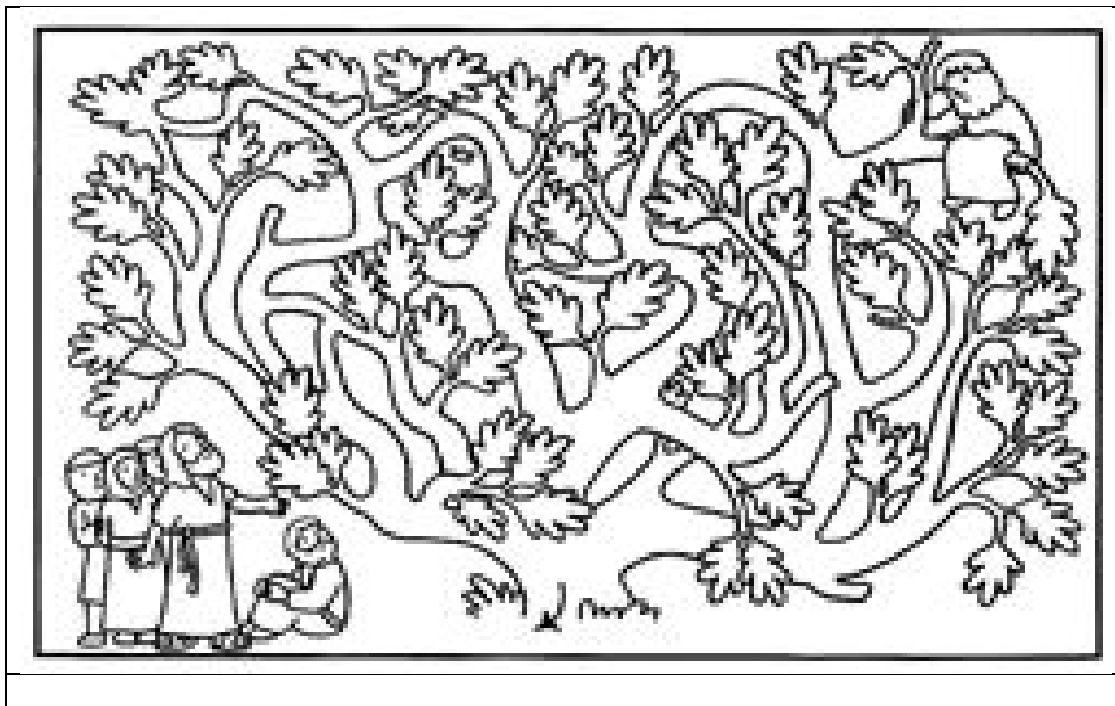
'Houd je mond, je hebt me gehoord. Jij gaat daar niet naar binnen.'

De volgende dag is er opeens veel lawaai op straat. Danny gaat kijken. Hij hoort de mensen zeggen: 'Jezus van Nazareth komt hier naar toe.' De mensen dringen in rijen langs de weg. Even later ziet Danny dat ook Zacheüs de vader van Danny aan komt lopen. Hij hoort de mensen zeggen: 'Dicht tegen elkaar aan gaan staan, dan kan die kleine, die afzetter Zacheüs Jezus niet zien!!'

Zacheüs klimt in een boom. Dan kan hij Jezus tóch zien zonder zelf gezien te worden. Maar dan gebeurt er iets ongelooflijks. Danny ziet hoe Jezus opeens opkijkt en Zacheüs aankijkt en dan zegt: 'Vandaag moet ik bij jou in huis zijn.' Hij mag van zijn moeder niet in dat huis komen en nu zegt Jezus dat hij in dat huis moet zijn! Danny hoort hoe de mensen hetzelfde denken als zijn moeder. 'Wat! Hij gaat bij die tollenaar het huis in en gaat daar eten! Dat kan toch niet!' Maar opeens gebeurt er iets. Zacheüs had zich eenzamer en eenzamer gevoeld. Die rijkdom en het zogenaamd: man van aanzien in zijn mooie huis zijn. Maar steeds door de mensen bekeken en geen echte vrienden hebben. Eigenlijk ellende. Maar nu, nu Jezus hem wél in al zijn eenzaamheid had aangekeken en die vond dat hij bij hem in huis moest zijn! Er vond er een geweldige omkeer in Zacheüs plaats. Opeens zag hij hoeveel hij mensen te kort gedaan had en hij zei tegen zijn zoontje Johnny: 'Hier is een heleboel groenten en geld. Ga dat brengen naar de moeder van Danny en zeg dat het me heel veel spijt dat ik steeds zo veel van haar afgenomen heb'.

Toen Johnny bij het huis van Danny aan kwam deed Danny's moeder eerst heel afwerend. Maar toen Johnny het geld en de groenten liet zien en zijn vaders woorden herhaalde, begreep ze dat Johnny's vader echt gezien had wat hij haar had aangedaan. Ze liet Johnny binnen en de volgende dag mocht Danny bij Johnny gaan spelen.

- *Mag jij ook wel eens niet bij iemand spelen? Weet je dan ook waarom dat is?*
- *Hieronder zie je een tekening, waarop je Zacheüs in de boom kan zoeken..*

Illustratie: bijbelin1000seconden.be

Hierboven: Wereldkaart vanuit het zuiden bekeken

Bij Jericho de Jordaan over en dan ten noorden van Sichar richting Nazareth. in km zie rechtsonder